

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

<i>Jméno a příjmení doktoranda:</i>	PhDr. Drahomíra FILAUSOVÁ
<i>Studijní program:</i>	Ošetrovatelství
<i>Oponent disertační práce:</i>	doc. PhDr. Štefánia Andraščíková, PhD., MPH
<i>Školitel:</i>	doc. PhDr. Yveta Vrublová, Ph.D.
<i>Název disertační práce:</i>	<i>Porodní a poporodní bolest</i>

---

1. Aktuálnosť zvolenej témy

Autorka sa podujala spracovať zaujímavú tému v oblasti problematiky **pôrodnej a popôrodnej bolesti**. Je to téma a hlavne potreba, ktorú generuje súčasná doba i klinická prax, ale je pretraktovaná skôr v teoretickej rovine s víziou a snahou o jej implementáciu do praktickej oblasti pôrodnej asistencie. Táto téma je aktuálna práve v súčasnom období, kedy psychologicko-mentálne nastavenie žien i spoločensko-medicínska filozofia otázky bolesti pri pôrode často dekomponuje tento problém do diskutabilnej roviny.

2. Stanovenie cieľov a hypotéz

Autorka si stanovila za cieľ tejto práce vygenerovať základné východiskové bázy pre konceptualizáciu pôrodnej a popôrodnej bolesti v závislosti na niektorých premenných a ponúknuť postupy a pohľady na jej zvládanie, i možnosti realizácie tohto procesu v pôrodníckej klinickej praxe. V empirickej časti stavia autorka niekoľko hypotéz, ktoré skúmajú závislosti premenných k výskytu bolesti počas pôrodu a po pôrode. Je možno na zamyslenie a diskusiu, či zaoberanie sa bolesťou počas pôrodu a po pôrode v jednej téme je vhodná kombinácia vo vzťahu k príčinným faktorom, miere, intenzite bolesti, prežívaniu ženy i samotnej starostlivosti o ňu. Formulácia hypotéz v zmysle...**“Výskyt bolesti počas pôrodu...”** vzbudzuje u čitateľa domnienku, že bolesť sa môže ale aj nemusí vyskytnúť. Faktom zostáva, že bolesť v dobe pôrodu je neoddeliteľným, sprievodným fyziologickým symptómom bez ohľadu na vplývajúce faktory, ktoré ju len môžu zmierniť, alebo akcentovať. Ciele a hypotézy sú ale stanovené jasne, zrozumiteľne v kontexte danej témy a predmetu výskumu.

3. Štruktúra a obsahová stránka práce

Téma práce je logicky a systematicky koncipovaná a spracovaná do dvoch častí. Teoretické východiská tvorí jedna súborná kapitola členená do šiestich častí (subkapitol) a tvorí východiskovú bázu pre praktickú časť, ktorú zahŕňa druhá kapitola. Autorka spracovala teóriu bolesti z historického i moderného hľadiska, venovala sa bolesti ako všeobecnému fenoménu, ale taktiež pôrodnej a popôrodnej bolesti, príčinám, faktorom a dopadom na ženu i samotný priebeh pôrodu. Praktickú časť tvorí obsiahly výskum danej problematiky. Obsah teoretickej i praktickej časti je v dostatočnej miere saturovaný a výpovedný.

4. Preukázanie teoretických vedomostí k danej téme

Autorka na 55 stranách charakterizuje a popisuje teoretické východiská danej problematiky. Preukázala primerané vedomosti a slušné pomezie informácií a poznatkov, z ktorých je vidieť, že autorka zvládla danú problematiku na požadovanej úrovni v štandardných poznatkových rámcoch. Využívala väčšinou známe domáce i zahraničné literárne zdroje (avšak mnoho tradičných a starších ako 5 rokov).

5. Metodologická a metodická stránka práce

Autorka si zvolila pre spracovanie empirickej časti metódu kvantitatívneho výskumu, použila dva typy dotazníkov – jeden vlastnej konštrukcie a druhý štandardizovaný. Bol vykonaný aj pilotný predvýskum na posúdenie zrozumiteľnosti a validizácie položiek v ňom. V prvom dotazníku možno bolo vhodné venovať viac pozornosti samotnej pôrodnej bolesti, jej príčinám, ovplyvňujúcim faktorom, prežívaniu, možnostiam eliminácie bolesti, lebo len 5 z 23 položiek sa priamo týkalo pôrodnej bolesti a jej vplyvu na ženu a samotný pôrod, ostatné nepriamo, (napr. 12-16). Skôr boli zamerané na okolnosti a faktory, prostredníctvom ktorých chcela autorka bolesť posúdiť a vyhodnotiť. Dotazník k popôrodnej bolesti je krátky, faktografický, smerujúci ku konštatčným hodnoteniam, bez významnej účelnosti a hodnoteniu k jej vplyvu a zvládaniu samotnou ženou, alebo zdravotníckym personálom. Je chvályhodné, že autorka mala veľmi rozsiahlu vzorku respondentiek – 635 a 7 pôrodnických pracovník Juhočeského kraja.

6. Spracovanie získaných dát a výsledkov

Autorka spracovala získané informácie veľmi precíznou formou, vykonala hĺbkovú analýzu dát pomocou adekvátnych a metodicky primerane zvolených štatistických metód. Výstupy a výsledky hodnotila popisne i štatisticky. Každú položku slovne charakterizuje a výstupy i výsledky graficky vyhodnocuje vo vzťahu k zadaným špecifickým výskumným otázkam formou rôznych typov grafov (koláčový, stĺpcový, vzťahové grafy). Je to prehľadné, zrozumiteľné, ba niekedy až typovo predimenzované. Cenné je, že autorka ponúka jasný popis samotného procesu spracovania dát a spôsob vlastného myslenia pre hodnotenie a dosiahnutie korektných výsledkov, čo má synergický efekt na porozumenie výstupov z daného výskumu. Poukazuje na pozitíva i limitácie vlastného výskumu, čo dokazuje, že autorka rozumie výskumnému procesu a uvedomuje si výpovednosť, relevantnosť a validitu

dosiahnutých výsledkov. Prílohou časť je komplexná, deklaruje a dokazuje postupy a použité metódy pri spracovávaní dizertačnej práce..

7. Práca s literatúrou

Autorka použila veľké množstvo literatúry a deklaruje úctyhodný rozsah literárnych zdrojov (21 strán zoznamu použitých zdrojov) ako domácich, tak aj zahraničných. Je nutné vysloviť upozornenie, že autorka veľmi často využívala základnú, štandardne dostupnú literárnu bázu a mnohokrát staršiu ako 5 rokov.(aj r.1993,4,2003 atď). Autorka aktívne pracovala s touto literatúrou, o čom svedčí množstvo citácií v texte, konfrontácia vlastných názorov a skúseností so zahraničnými autormi a zaoberajúcich sa touto problematikou.

8. Formálna stránka práce

Po formálnej stránke práca zodpovedá požadovanej úrovni na daný typ práce, aj keď sa autorka nevyhla nepočetným gramatickým, štylistickým chybám a niekoľkým technickým nezrovnalostiam. Tieto nedostatky však neznižujú celkovú úroveň práce a možno ich považovať za podružné.

9. Nové poznatky dosiahnuté v práci

V praktickej časti dizertačnej práce autorka skúma, hodnotí a komparuje svoje výsledky výskumu s inými autormi venujúcimi sa tejto problematike v časti Diskusia. Potvrďuje, alebo neguje zistené výsledky veľmi podobne s inými štúdiami a jasne a zrozumiteľne poukazuje na súčasný stav v starostlivosti o ženu počas pôrodu zvlášť pri zvládaní bolesti v prenatálnom, antenatálnom a postnatálnom období. Jej výsledky sa viac menej zhodujú s už existujúcimi štúdiami a teda potvrdzuje poznatky a výstupy v širokom národnom i medzinárodnom kontexte.

Pripomienky a otázky

- 1. Zdôvodnite výber a jeho opodstatnenie zaoberať sa pôrodnou a popôrodnou bolesťou v jednej téme**
- 2. Čo Vás viedlo k skúmaniu interpersonálnych vzťahov (graf 66,67,68) v kontexte**
- 3. Vysvetlite ideu skúmania položky Boolestivosť vs porodnice (graf 72)**
- 4. Zdôvodnite výber a použitie literatúry staršej ako 5-10 rokov**

10. Záver

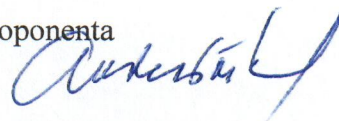
Predložená dizertačná práca je spracovaná na primeranej vedeckej i odbornej úrovni, spĺňa kritériá na takýto druh práce a ponúka učebný a poznatkový potenciál na hlbšie štúdium danej problematiky vo vybranej oblasti poznania.

Na základe uvedeného odporúčam ctenej komisii prijať prácu k obhajobe.

V Prešove, 28.8.2015

doc.PhDr. Š. Andraščíková,PhD.,MPH

podpis oponenta

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **PhDr. Drahomíra FILAUSOVÁ**
Studijní program: Ošetrovatelství
Oponent disertační práce: **prof. MUDr. Martin Procházka, Ph.D.**
Školitel: doc. PhDr. Yvetta Vrublová, Ph.D.
Název disertační práce: **Porodní a poporodní bolest**

Předložená dizertační práce PhDr. Drahomíry Filausové má 179 stran textu, včetně názorných tabulek, obrázků a grafů, které adekvátně ilustrují výsledky výzkumu. Vlastní text práce má 138 stran. Dizertace je koncipována dle vyhlášky a je členěna do jednotlivých kapitol. Celá práce je pečlivě zpracována, nalezl jsem pouze minimum překlepů či formálních chyb.

Abecedně uspořádaný seznam použitých zkratk s podrobným vysvětlením usnadňuje orientaci v textu. Autorka celkem uvádí 22 stran citací víceméně recentní, správně citované literatury. Jako drobný nedostatek vidím chybějící číslování citací, které do určité míry stěžuje orientaci v textu.

Přehled současného stavu vědomostí je logicky strukturován a je ucelený. Tuto část hodnotím velmi vysoko neboť je zpracována velmi pečlivě, fundovaně a čtivě. Jako drobnou připomínku si dovoluji upozornit na relativně krátkou pasáž věnovanou epidurální analgezii, která je v současné době jednou z dominantních metod porodnické analgezie.

Cíle dizertační práce jsou stručně a jasně formulovány. Vlastní práce je klasicky členěna na část teoretickou a kapitoly týkající se vlastní výzkumné činnosti.

Studentka zvolila pro zpracování zadaných cílů adekvátní statistické metody. Výtěžnost informací z experimentálního materiálu je dostatečná, statistické zpracování považuji za zpracované na dobré úrovni. Dizertační práce přinesla nové poznatky v nadmíru aktuální oblasti porodnictví a splnila **stanovené cíle**.

Při porovnání publikovaných výsledků s literárními údaji nemám podstatnějších připomínek a považuji diskusi za korektní a dobře formulovanou. Práce doktorandky má význam jak pro obor porodnictví a gynekologie tak i porodní asistence.

Dizertace splňuje podmínky samostatné tvůrčí vědecké činnosti a také obsahuje původní a autorkou publikované výsledky vědecké práce.

Připomínky:

Grafické zpracování některých obrazových příloh (např. graf č. 15 a č. 26) je ve špatném rozlišení a ztěžuje orientaci a přehlednost grafů.

Na autorku mám následující dotazy:

- 1) V pečlivě vedené diskuzi jsem postrádal rozbor role lékaře. Diskuze se vztahuje ke grafu č. 45. Z výsledků vyplývá, že jako nejvýznamnější faktor ovlivňující závislost mezi spokojeností s porodem, které respondentky označily, jako nejvíce pomáhající v překonávání bolesti vychází komunikace s lékařem, vzájemné chování zdravotnického personálu, podpora lékaře a prostředí porodního sálu. V závěrečné diskuzi však rozebíráte pouze roli porodní asistentky, proč?
- 2) Bolest je velmi subjektivní dojem. Odráží psychickou odolnost a fyzický stav organismu těhotné ženy. Diskuze ke grafu č. 46. Dle závěrů bylo s epidurální analgezií a léky proti bolesti velmi spokojeno pouze cca 35 až 40 % respondentek. Korelovali jste užití zkoumaných metod objektivně s hodnotou stavu bolesti (VAS)?
- 3) Jak ovlivňují podle Vás interpersonální vztahy na oddělení šestinedělí intenzitu bolesti rodičky v poporodním období? Respektive proč jste zvolila hypotézu H10: Na vnímání bolesti u žen po porodu nemá vliv subjektivní vnímání interpersonálních vztahů v porodnici.

Dizertační práce jednoznačně splnila svůj cíl. **PhDr. Drahomíra Filausová** při řešení obsahově a teoreticky náročné problematiky prokázala schopnost systematicky vědecky pracovat a výzkum koordinovat. Výsledky byly průběžně publikovány a odpřednášeny. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že **PhDr. Drahomíra Filausová** je schopna správně a samostatně vědecky pracovat.

Dizertační práci hodnotím kladně a **doporučuji práci k obhajobě**. Na základě úspěšné obhajoby **doporučuji PhDr. Drahomíře Filausové udělení akademického titulu philosophiae doctor ve zkratce PhD.**

prof. MUDr. Martin Procházka, Ph.D.

Ústav porodní asistence FZV UP v Olomouci
Ústav lékařské genetiky LF UP a FN Olomouc

V Olomouci 28. 8. 2018

podpis oponenta disertační práce.....